

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1901.   Första Kammaren.   N:o 10.

Fredagen den 22 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.

Justerades protokollet för den 15 i denna månad.

Anmäldes och bordlades lagutskottets utlåtanden:

n:o 17, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 1 § i förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 april 1866;

n:o 18, i anledning af väckt motion om ändring i stadgan angående skjutsväsendet den 31 maj 1878;

n:o 19, i anledning af väckt motion samt angående ändring af 26 kap. 4 § byggningsbalken i syfte att åstadkomma tillräckliga och lämpliga lokaler för häradsrätternas sammanträden.

Herr talmannen tillkännagaf, att sedan e. o. hofrättsnotarien K. Stenström på begäran entledigats från sin anställning såsom kanslist hos kammaren, komiterade för tillsättande af kansliet i ledigheten efter honom antagit e. o. hofrättsnotarien G. C. A. Lindencrona till kanslist i kammarens kansli.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran bevillningsutskottets den 20 innevarande månad bordlagda betänkan- den och memorial n:is 6—8 äfvensom lagutskottets samma dag bord- lagda utlåtanden n:is 11—16.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Weinberg* under tio dagar från den 25 innevarande februari.

På framställning af herr talmannen beslöts, att lagutskottets utlåtanden n:is 17—19 skulle sättas främst på föredragningslistan till morgondagens sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 2,35 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Lördagen den 23 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 12 på dagen.

Herr statsrådet *Odelberg* aflemnade Kongl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående försäljning af till förra hospitalshemmanet 1 mantal Hede n:o 1 hörande andel i delar af samfälligheterna »Kinna qvarn» och »Utvidgning vid Kinna qvarn och såg samt en 40 fot bred plats på båda sidor ån»;

2:o) angående försäljning af viss del af kronoängen Hägran n:o 1 i Öja socken af Södermanlands län;

3:o) angående upplåtelse under eganderätt till Dorotea kommun af viss del utaf ett vid afvittringen inom Dorotea socken till kyrkostad afsatt område;

4:o) angående pension åt förre beridaren vid Flyinge hingst-depot Bengt Knutsson Rudolfs enka, Mathilda Rudolf, född Giese; samt

5:o) angående försäljning af förra regementsquarttermästarebostället $\frac{3}{4}$ mantal Hagstad n:o 1 i Kalfsviks socken och Kinnevalds härad af Kronobergs län.

Justerades protokollet för den 16 i denna månad.

Anmälades och bordlades statsutskottets utlåtande n:o 10, angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran lagutskottets under gårdagen bordlagda utlåtanden n:is 17—19.

Vid förnyad föredragning af bevillningsutskottets den 20 och 22 innevarande februari bordlagda betänkande n:o 6, i anledning af väckt motion angående förändring i tulltaxans uppställning, biföll kammaren hvad utskottet i detta betänkande hemställt.

Föredrogs å nyo bevillningsutskottets den 20 och 22 i denna månad bordlagda betänkande n:o 7, i anledning af väckt motion om höjning af bränvinstillverkningsskatten.

*Ifrågasatt
höjning af
bränvins-
tillverknings-
skatten.*

Herr Åkerberg: Herr grefve och talman, mina herrar! Motionärer, som fått sina motioner afstyrkta af vederbörande utskott, äro vanligen svåra att tillfredsställa, och som jag icke gör något undantag från regeln och icke kan gilla den motivering utskottet framlagt, får jag vördsamt anhålla att få för kammaren redogöra för skälen härtill.

Utskottet anför till en början: »Syftemålet med en förhöjning af tillverkningsskatten å bränvin torde vara antingen att befrämja nykterheten eller ock att bereda statsverket ökade inkomster». Jag tillåter mig här anmärka, att jag anser båda dessa ändamål på samma gång vara värda beaktande, ty det ena goda förskjuter icke det andra. I min motion har jag visserligen endast sett saken från nykterhetens synpunkt, då jag anser denna vara den ojemförligt förnämsta, samt äfven derför, att den andra synpunkten af chefen för finansdepartementet tillräckligt vidrörts i det anförande till statsrådsprotokollet, som åtföljer innevarande års statsverksproposition. Hvad nu angår nämnda syftemål, nykterhetens befrämjande, tillåter jag mig hänvisa till de siffror, som finnas i motionen anförda, hvaraf framgår, att den till förbrukning disponibla kvantiteten bränvin för sistlidet år med nära 23 procent öfverstiger samma kvantitet för fem år sedan. Dessa siffror tala åtminstone för mig ett tydligt

*Ifrågasatt
höjning af
brännvins-
tillverknings-
skatten.*

(Forts.)

språk. Jag vill visst icke förneka, att nykterhetsföreningarna samt de tidt och ofta förekommande tilläggen till brännvinsförsäljningsförordningen varit verksamma medel i nykterhetens intresse, men jag tror, att det vore lämpligt, om hand i hand med sistnämnda medel man äfven använde förhöjningar i brännvinets pris. I många andra länder är tillverknings-skatten å brännvin betydligt högre än hos oss. I Frankrike t. ex. är den $1\frac{1}{2}$ gång och i England omkring 4 gånger högre än här. — Att exakt uppgifva siffrorna låter sig svårligen göra, ty beskattningen utgår der icke efter samma grunder som i vårt land.

Bevillningsutskottet har afstyrkt motionen på tre uppgifna skäl; det första skulle vara: att en så ringa skatteförhöjning icke kunde främja nykterheten, utan konsumtionen förblefve lika stor ändå. Det andra: att skatteförhöjningen icke skulle hafva afsevärd betydelse i fråga om ökning af statsinkomsterna för *detta* år. Det tredje: »att, på sätt motionären antydt, höja skatten successivt med ett mindre belopp hvarje år, syntes ej lämpligt, då derigenom yrkesidkare städse skulle vara underkastad förändringar, som ej vore öfverensstämmande med den stabilitet, hvarpå hvarje näring kunde göra anspråk». Alla dessa trenne skäl tyckas tyda derpå, att utskottet endast afstyrkt motionen, därför att jag föreslagit en alltför liten höjning, och det synes, som om utskottet skulle hafva ställt sig mera sympatiskt för förslaget, om det afsett en betydligare skatteförhöjning på en gång, men det är just detta, som jag ansett vara skadligt och därför velat förebygga genom min motion. Betraktar jag emellertid motiveringen närmare, så har utskottet, hvad beträffar den första invändningen, att en så liten förhöjning som två öre på en gång icke skulle verka hämmande på konsumtionen, glömt påpeka hvad jag i motiveringen antydt, att denna skatteförhöjning skulle ega rum med två öre hvarje år under loppet af 5 år. Har utskottet icke glömt det, är det dock från en annan synpunkt förlåtligt, att detta icke framhållits, emedan jag ju blott gjort antydan härom i motiveringen, men då skulle utskottet för konsekvensens skull icke sökt i sitt sista motiv, såsom ett skäl *emot* mitt förslag, anföra, att förhöjningen skulle ske successivt under 5 år.

För det andra, säger utskottet, skulle denna ringa skattehöjning icke hafva afsevärd betydelse i fråga om ökning af statsinkomsterna under *detta* år. Enligt mitt förmenande hade utskottet icke behöft framkomma med detta skäl, ty det borde vara klart för hvar och en, att en skattehöjning, som inträder först under sista delen af ett kalenderår, icke kan verka synnerligt till statsinkomsternas höjande under det året. Deremot anser jag, det utskottet borde hafva framhållit, att den föreslagna skatteförhöjningen på *ett helt år* komme att verka en ökning i statsinkomsterna — om man beräknar efter de sista årens tillverkningar — med nära 900,000 kr. samt om man tillägger den förökade tullinkomsten med ca 1,000,000 kr.

Slutligen säger utskottet, att den föreslagna åtgärden icke skulle

vara gynsam i afseende å den för yrken och näringar nödvändiga stabiliteten, men detta vågar jag alldeles bestämdt bestrida. Åtminstone är det min åsigt, att en skatteförhöjning af 2 öre per liter för hvarje på hvarandra följande 5 år, som alla på förhand veta kommer att träda i kraft på bestämd dag, icke på minsta vis skall locka till afvikelse från hvad som förut egt rum eller till spekulation. Det vore för vidlyftigt att redogöra för de beräkningar, hvarför jag kommit till att föreslå en ökning af 2 öre årligen, men så mycket torde jag böra säga, att dessa 2 öres höjning af bränvinspriset motsvarar en förhöjning i pris per 100 kilogram spanmål af ungefär 1 krona 20 öre. Nu skall en bränvinsbrännare icke tillåta sig något sådant som att bränna bränvin på våren för att möjligen kunna på hösten göra en vinst af 2 öre per liter. Spanmålen står nästan alltid mycket högre i pris på våren än på hösten, och man skulle redan af detta skäl icke våga spekulera på grund af en sannolik prisstegring, så liten som 2 öre. Här ber jag få erinra om hvad utskottet meddelar angående höjningen af tillverkningsskatten å bränvin efter 1855, att denna skett en gång med 1,8 öre, en gång med 3,8 öre, tvenne gånger med 7,6 samt sista gången 1888 med det högsta belopp, som någonsin förekommit, eller 10 öre per liter. Utskottet meddelar vidare, att 1884 genom dåvarande finansministern — om jag icke missminner mig — Themptander framlades förslag om skattens höjning med 2 öre för nämnda år.

Det föreslogs också af regeringen, att ifrågavarande skatt successivt skulle höjas med 2 öre hvartannat år. Jag har förgäves i riksdagstrycket sökt finna upplysning rörande skälet, hvarför ökningen då föreslogs till 2 öre, men antager att detta skett på samma grunder, som för mig varit bestämmande, nemligen att icke några olägenheter skulle uppstå genom den föreslagna skatteförhöjningen. Dessa kunna nemligen uppkomma icke blott direkt genom tillverkningsskattens stegring med större belopp på en gång, utan äfven derigenom, att tullen å sprit samtidigt måste höjas i proportion dermed, hvarvid, om denna förhöjning är alltför stor, spekulation äfven härigenom komme att uppstå. Tullförhöjningen brukar vanligen motsvara förhöjningen i tillverkningsskatten plus 50 procent deraf. Om den senare är 2 öre, motsvaras den sålunda af 3 öres tullförhöjning, men af en sådan skulle ingen köpman få anledning att spekulera, ty den vinst han kunde göra på lägre tull skulle mer än motsvaras af endast några få veckors ränteförlust, då i allmänhet endast finare och dyrare spritvaror importeras. Höjes deremot sprittillverkningsavgiften på en gång med 10 öre, hvaremot en tullförhöjning af 15 öre skulle svara, blefve följden en vidt omfattande spekulation. De flesta af kammarens ledamöter torde ihågkomma, huru spekulationen pågick 1888, då den sista skatt- och tullförhöjningen egde rum, men denna spekulation var dock icke så stor, som den antagligen skulle blifva nu med en höjning af tillverkningsskatten af 10 öre, ty vid dåvarande tidpunkt kunde på grund af franska handelstraktaten,

*Ifrågasatt
höjning af
bränvins-
tillverknings-
skatten.*

(Forts.)

*Ifrågasatt
höjning af
brännvins-
tillverknings-
skatten.*

(Forts.)

som ej upphörde att gälla förr än 1 februari 1892, någon tullförhöjning å konjak icke ega rum. Jag har försökt skaffa mig upplysningar rörande denna spekulation och om det sätt, hvarpå tullförhöjningen då verkade, men har icke i tullverket kunnat finna speciella sifferuppgifter för längre tid tillbaka än 10 år. Deremot har jag erhållit sådana för 1892, det år då tullen å konjak höjdes. Franska handelstraktaten utgick, såsom jag nyss nämnde, den 1 februari 1892, och samma år höjdes tullen å konjak, som förut varit 55½ öre, till 75 öre eller således med 19½ öre. Detta förorsakade så stor spekulation, att endast under januari månad 1892 infördes i rundt tal 945,000 liter konjak, då under hela året 1893 importerades endast 631,000 liter.

Jag tillåter mig att här vidröra en annan sida af saken. Sedan 1888 har Riksdagen icke höjt tillverknings-skatten å brännvin utan lagt armarna i kors, öfverlemnande till utskänkningsbolagen att rangera hela brännvinshandeln. Mig förefaller det besynnerligt, att Riksdagen med hänsyn till ifrågavarande utmärkta skatteobjekt icke tillvaragit statskassans intress, utan låtit andra begagna sig deraf, hvilket brännvinsbolagen också genom sitt monopol å brännvinsförsäljningen förstått att göra; ty från året 1888—1889 till året 1898—1899 hafva bolagen förhöjt sin förtjenst på hvarje liter brännvin med c:a 15 öre, och då under förstnämnda år försäljningsafgifterna, som erlagts för meddelade rättigheter, jemte bolagens vinstandel utgjorde kr. 6,056,149,08, belöpte sig dessa tio år senare till kr. 11,673,670,96. Af sistnämnda belopp tillföll Stockholms stad kr. 2,146,867,09 samt öfriga städer och köpingar med bolag kr. 4,607,987,32.

Herr grefve och talman, jag har intet yrkande att göra.

Efter härmed slutad öfverläggning biföll kammaren hvad utskottet i föreliggande betänkande hemställt.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande bevillningsutskottets den 20 och 22 innevarande månad bordlagda betänkande n:o 8, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande punkterna 1:o och 4:o i bevillningsutskottets betänkande n:o 1 angående vissa delar af tullbevillningen.

Punkten 1.

Lades till handlingarna.

Punkten 2.

Den föreslagna voteringspropositionen godkändes.

Vid förnyad föredragning af lagutskottets den 20 och 22 i denna månad bordlagda utlåtande, n:o 11, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af § 35 i förordningen angående inteckning i fast egendom, m. m., biföll kammaren hvad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande lagutskottets den 20 och 22 innevarande februari bordlagda utlåtande n:o 12, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående lagbestämmelser i fråga om lötbredden å arbetsåkdon, som begagnas å allmänna vägar.

Punkten 1.

*Ifrågasatta
lag-
bestämmelser
angående
lastvagnars
hjul-
konstruktion.*

Herr von Strokirch: Med hänsyn till den begränsning, motionären gifvit sin framställning angående beskaffenheten af de å allmänna landsvägarna begagnade arbetsåkdon, då den endast har afseende å lötbredden, har utskottet icke haft anledning att komma till annat slut än det, som innebäres i utskottets gjorda hemställan, men om man ser till syftet i dess helhet af motionärens framställning, hade det varit önskligt, om utskottet kunnat lemna den sitt understöd. Som utskottet ju icke har motionsrätt, har emellertid denna önskan icke kunnat komma till uppfyllelse. Otvifvelaktigt förefinnas dock i nuvarande väglag stora brister, särskildt den, att densamma i allmänhet endast pålägger skyldigheter, men icke lemnar något skydd för de väghållningsskyldige mot sådan skada, som kan å allmänna vägar åstadkommas dels genom begagnande af olämpliga åkdon och dels på annat sätt. Sådana bestämmelser, som enligt mitt förmenande vore önskvärda i afseende å åkdonens beskaffenhet, skulle gälla icke blott lötbredden utan äfven hjulens dimensioner i öfrigt samt hela vagnens längd och bredd tillika med axlarnas bärighet samt derjemte innehålla föreskrifter om åtlydnad deraf. Sådana bestämmelser finnas införda i lagstiftningen, visserligen icke öfverallt i utlandet, men dock mångenstädes, och kunna vara till mycken nytta. Jag vet väl, att det i vårt land med dess långa distanser skulle möta stora svårigheter att bringa detta till utförande samt åstadkomma uppsigt öfver författningens ordentliga tillämpning, men man skulle dock kunna tänka sig saken genomförd åtminstone i vissa delar af vårt land och med afseende å sådana vägar, som skulle företrädesvis skadas af olämpliga åkdon. Å makadamiserade vägar är den skada, som möjligen kan uppkomma, svårligen att jemföra med den som kan uppstå å vägar med lösare belastning, der den lätt nog kan afhjelpas. Mot införandet af sådana bestämmelser invändes, att allt sådant, som dermed afses, bör tagas under ompröfning och beräkning vid skeende vägdeleningar och värderingar af den årliga vägunderhålls-

*Ifrågasatta
lag-
bestämmelser
angående
lastvagnars
hjul-
konstruktion.
(Forts.)*

kostnaden, hvarigenom de väghållningsskyldiges intressen äfven blifva tillgodosedda. Ja, men väntan torde bli lång, ty dylika indelningar och värderingar bli efter många och långa klagomål alla instanser igenom ofta nog icke afgjorda och laga kraftvunna förr än efter ett eller annat tiotal af år från värderingens dato, då nya förhållanden kunnat uppstå. Att utskottet under för handen varande förhållanden icke kunnat tillstyrka motionen finner jag naturligt, men vill dock framhålla, att det varit önskvärdt, om något uttalande till förmån för saken nu kunnat göras för att vid en blifvande revision af väglagen tagas under bepröfvande.

Herr Fränckel: Man kan ju mycket väl förstå, att lagutskottet i en fråga sådan som denna stannat vid det slut lagutskottet gjort, men det måste i alla fall förvåna, att, då man nu under en tid varit i tillfälle att praktisera den nya väglagen och man funnit det nödvändigt att underkasta den en revision, man nu ställer sig alldeles afvisande mot de motioner, som föreligga i afseende på bestämmelser om åkdonens beskaffenhet. För den som följt med vägunderhållet och väg- och vattenbyggnader i allmänhet torde det vara klart, att de olika slag af materiel, som för vägens befarande användas, på ett högst viktigt sätt inverka på vägens underhåll, och det torde då ytterligare förvåna, att man i väglagen helt och hållet lemnat materiellens beskaffenhet ur räkningen. Om jag i detta fall gör en jämförelse med förhållandet vid jernvägarna, skulle det säkerligen förvåna en hvar jernvägsbyggare och jernvägstekniker, om man der allenast skulle lägga vikt vid spårens beskaffenhet utan att på samma gång göra noggranna bestämmelser om materielen och dess dimensioner. Jag ber att få fästa uppmärksamheten på att i Stockholm redan sedan år 1870 finnas bestämmelser i ordningsföreskrifterna om hjuldonens beskaffenhet, allt på det de dyrbart anlagda gatorna och vägarna måtte i möjligaste mån skyddas.

Jag tager mig derjemte friheten fästa uppmärksamheten på — hvad som delvis synes vara af lagutskottet förbisedt — att redan 1880 års vägkomité, hvars betänkande ligger till grund för den nya väglagen, på ett genomgående sätt behandlat denna fråga om fordonen, hjulen och deras beskaffenhet. Att under sådana förhållanden nu utan vidare skrinlägga de motioner, som här föreligga, synes mig mindre välbetänkt, då meningen ju endast varit att få saken pröfvad i sammanhang med den revision af väglagen, som nu föreligger. Om jag nu också för min del icke vill göra något yrkande, vill jag dock uttrycka den förhoppningen, att denna för vägunderhållet så viktiga fråga måtte af den reviderande komitén vinna största möjliga beaktande.

Herr Hasselrot: Ehuru ingen af de föregående ärade talarne framställt något yrkande, har jag ansett mig böra begära ordet för att besvara något af hvad af dem blifvit anfördt.

Den siste talaren påstod, att lagutskottet alldeles förbisett, att 1880 års vägkomité haft denna fråga under öfvervägande, men det har lagutskottet icke gjort. Lagutskottet har tvärtom i sitt utlåtande redogjort för att frågan behandlades inom komitén, och att resultatet af denna komités arbete blef ett afstyrkande af ett sådant förslag. Något förbiseende kan således i detta fall icke läggas lagutskottet till last. Jag erkänner villigt, att hjulens bredd och beskaffenhet, dock icke blott lötbredden utan äfven dimensionerna på hjulet, hafva väsentligt inflytande på vägunderhållet, och det vore således rätt önskvärdt, om det i detta fall kunde stadgas bestämmelser, som gjorde vägunderhållet lindrigare.

*Ifrågasatta
lag-
bestämmelser
angående
lastvagnars
hjul-
konstruktion.
(Forts.)*

Det är också sant, att blott vägunderhållarne fått sig tilldelade alla skyldigheter, och att man mycket litet sett till att skaffa dem rättigheter gent emot dem, som trafikera vägarna. Det förslag, som nu föreligger, är emellertid icke, såsom också erkänt blifvit, af beskaffenhet att det kunnat understödjas af lagutskottet. Lagutskottet har icke motionsrätt, och jag tviflar för öfrigt på att lagutskottet, äfven om motionen varit annorlunda, kunnat tillstyrka en allmän stadga i sådan rigtning, som motionärerna ifrågasatt. Förhållandena på landsbygden äro alldeles icke sådana som i Stockholm, och ännu mindre kunna landsvägarna uti ifrågavarande hänseende jämföras med jernvägarna.

Det är helt naturligt, att med de dyrbara gator, som i Stockholm finnas, bestämmelser äro nödvändiga, så att trafikanterna icke skada gatorna mer än nödigt är.

I utlandet befintliga bestämmelser gälla de s. k. chausséerna och icke vägarna i allmänhet. Vid de flesta chausséer, som underhållas af staten, finnes för bevakning personal, som kan utöfva erforderlig kontroll, äfvensom vägar, å hvilka vagnarna vägas, ty det är icke af liten betydelse, huru tunga vagnarna äro. Det är icke blott lötbredden, de smala hjulen, utan tyngden af vagnen, som har inflytande på skadegörelsen. Den ensidiga lagbestämmelse, som här ifrågasatts, har utskottet som sagdt icke kunnat tillstyrka, och på den grund tillåter jag mig yrka bifall till utskottets hemställan.

Friherre Sparre: Det hade egentligen varit min afsigt att yttra mig vid 2:a punkten, men med anledning af den gång, diskussionen fått, ber jag att redan nu få yttra några ord.

Jag vill då först i likhet med en föregående talare beklaga det slut, hvartill utskottet kommit, och jag anser, att i hvarje fall herr Olofssons motion varit värd ett bättre öde, än det utskottet velat tillerkänna densamma.

Utskottet säger i sin motivering, att »efter utskottets uppfattning föreligga ej giltiga skäl för sådana lagbestämmelser som de af herrar Söderberg och Olofssons nu ifrågasatta». Ja, det är möjligt, att utskottets erfarenhet är sådan, men jag vill då säga, att min erfarenhet går i alldeles motsatt rigtning. Jag är fullt förvissad, att

*Ifrågasatta
lag-
bestämmelser
angående
lastvagnars
hjul-
konstruktion.
(Forts.)*

stort behof af lagbestämmelser på detta område föreligger mångenstädes i Norrland, Skåne, Östergötland, Västergötland, Nerike och Upland, i hvarje fall på alla orter, der det är ondt om godt väggrus. Har man icke tillgång till sådant och om man dessutom använder smala hjulringar, blir fyllnadsämnet på vägen inom kort tid förvandladt till en lös äfja, i hvilken de smala hjulen göra djupa spår, och vägen blir ytterst besvärlig att befara. Det synes mig, att utskottet af den omständighet, att denna fråga gång efter annan varit förd under diskussion, borde hafva funnit, att ett behof förefinnes, och att det då också kunnat vara skäl att taga någon hänsyn till detsamma.

Jag ber att få erinra kammarens ledamöter om — något som flertalet måhända redan känner — att i Norge finnes det en så beskaffad lag som den nu föreslagna, och det är intet tvifvel om, att de norska vägarna i stort sedt underhållas mycket bättre än våra.

Utskottet talar i sin motivering om vissa betänkligheter, såsom t. ex. att »understundom kan till och med ett och samma åkdon användas än såsom lastvagn, än för annat ändamål». Det är sant, men jag kan icke förstå, att, om man vill använda en lastvagn för en eller annan tillfällig resa, den omständigheten, att den har något bredare hjulringar, skall lägga hinder i vägen för vagnens användning på nämnda sätt.

Så har man sagt, att »den skada, som ett åkdon förorsakar å en väg, beror i väsentlig mån äfven af storleken utaf hjulens diameter, främst af allt dock af tyngden å lasset». Ja, äfven det är sant, det kan icke bestridas, men om den saken har man ju icke hört några klagomål anföras; och hvarför det, måne? Jo, därför att lassens storlek regleras af dragkraften, och såsom bekant är det ytterst sällsynt att se någon på landet köra lastvagnar med mer än två hästar. I Norrland kör man i allmänhet med en häst. Således tror jag icke, att man behöfver frukta, att lassen blifva så öfver höfvan tunga, att man behöfver en lagstiftning i detta hänseende.

Sedan har utskottet gjort den anmärkningen, att det skulle komma att medföra kostnader för dem, som skulle behöfva förändra lötbredden på sina åkdon, men så är det ju på alla områden, att om man vill uppnå ett eftersträfvansvärdt mål, så får man underkasta sig någon uppoffring. Denna torde i hvarje fall icke blifva alltför betungande.

Slutligen säger utskottet, att »det skulle måhända för en del smärre jordbrukare, torpare o. d. också blifva nödvändigt att anskaffa andra och starkare dragare än dem, som förut kunnat för de lättare åkdonen användas». Jag vet icke, från hvilken landsdel utskottet hemtat sin erfarenhet, då utskottet uttalar denna farhåga. För visso är det icke från Jemtland, och jag protesterar mot att en sådan degeneration skulle kunna förutsättas hos jemtlandshästen,

att han icke skulle draga fram åkdonet, trots det att hjulringarna gjordes något bredare.

Nu är det icke min afsigt att säga, att denna lag är nödvändig öfver allt i landet, men jag tror, att den är nödvändig på så många ställen i vårt land, att det vore välbetänkt, om lagbestämmelser i det syftet komme till stånd. Jag ville därför hemställa, att, när väglagen nu inom kort tid kommer att omarbetas, deri må införas bestämmelser om lastvagnars lötbredd, att tillämpas endast i de delar af landet, som deraf äro i behof. I detta syfte ber jag att få yrka återremiss å utskottets hemställan.

*Ifrågasatta
lag-
bestämmelser
angående
lastvagnars
hjul-
konstruktion.
(Forts.)*

Efter det öfverläggningen ansetts härmed slutad, gjorde herr talmannen jemlikt de yrkanden, som derunder framstälts, propositioner, först på bifall till hvad utskottet i förevarande punkt hemställt och vidare derpå, att punkten skulle visas åter till utskottet, samt förklarade sig finna den förra propositionen, hvilken förnyades, vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller hvad lagutskottet hemställt i punkten 1 af sitt utlåtande n:o 12, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, visas punkten åter till utskottet.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—61;

Nej—47.

Punkten 2.

Utskottets hemställan bifölls.

Föredrogs ånyo lagutskottets den 20 och 22 innevarande månad bordlagda utlåtande n:o 13, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående lagstiftning till motverkande af skadeinsekten »nunnans» spridning.

*Ifrågasatt
lagstiftning
till motver-
kande af
insekten
»nunnans»
spridning.*

*Ifrågasatt
lagstiftning
till motver-
kande af
insekten
»nunnans»
spridning.
(Forts.)*

Herr Bremberg: De skäl lagutskottet anfört för sitt afstyrkande af min motion förefalla mig vara af den art och beskaffenhet, att man icke kan anse dem fullgiltiga.

Utskottet yttrar nemligen, att motionären torde i någon mån öfverskattat möjligheterna att utan förlust afsätta virket. Skulle staten verkligen icke kunna på öret få in för skogen, sedan den är afverkad, hvad den kostar på rot, så torde i allt fall skilnaden blifva försvinnande liten, om ens någon.

Meningen är ju enligt mitt förslag att, då nunnefjärilen på hösten visat sig, undersöka bestånden i trakten, der den visat sig, för att utforska, om de blifvit ägglagda, och om så är fallet genast under derpå följande vinter afverka den och således, innan larfven hunnit utvecklas och förtorka skogen, eller då den är frisk, försälja densamma. Det område, som sålunda behöfver afverkas, om åtgärden genast vidtages, behöfver ej blifva stort. I allt fall måste en sådan åtgärd blifva billigare, än om man väntar, till dess larfverna utvecklats, och då först limmar träden och, sedan de torkat till följd af larvens inverkan, säljer virket, då det naturligtvis ej kan betinga samma pris, som då det är friskt.

Vetenskapsmannen sitter på sitt rum och gör beräkningar, huru han skall lyckas hejda insektens framfart, men tänker icke på att det kan finnas faktorer, som göra hans planer om intet.

Härvidlag har man nemligen beräknat, att om man hugger bort ungsbogen, skall blåst och regn fälla larfverna till marken, men en del kan visserligen falla ned, då kanske $\frac{2}{3}$ sitta kvar och utveckla sig till fjärilar, hvilka sedan flyga vida omkring och lägga ägg.

En stor del af dem, som fallit till marken, kunna dessutom arbeta sig upp öfver limningarne, dels derigenom att en del ringar spricka sönder, dels derigenom att genom blåsten barraffall, bark etc. lägger sig öfver ringarna, dels kunna larfverna gå öfver andra larfver, som fastnat på ringarna. Då det sålunda är omöjligt att genom limning göra slut på förödelsen — i hvilket afseende man har den bästa erfarenheten från Tyskland, der det förgäfves offrats betydande summor på limningsmetoden — bör man då icke söka fylla denna lucka i lagstiftningen, så att man må obehindradt kunna blifva i tillfälle att genast och, som lagutskottet erkänner, effektivt hindra en nunneepidemi?

Det är med nunnehärjningen som med andra epidemier, att om man ej genast hindrar den att fortskrida, kan den ej hejdas med konstlade medel utan florerar något år, hvarefter den försvinner af sig sjelf, men kan man utan hinder af lagstadganden genast gripa in, kan man rädda skogarna.

Det andra skälet, som utskottet frambållit, är, att i öfvervägande fall lärer nog den enskilde skogsegaren vidtaga kraftiga åtgärder. Nåväl, gör han det, då äro väl de begärda bestämmelserna icke farliga för honom, att de finnas. Gör han det icke, då äro de högst

nödvändiga, ty vårt lands skogar få väl icke prisgifvas åt förödelser, därför att någon individ vill skada sina egna och landets skogar.

Jag har velat fästa Riksdagens uppmärksamhet på, att lagbestämmelser i det angifna syftet äro af nöden, och anhåller att få yrka bifall till motionen.

*Ifrågasatt
lagstiftning
till motver-
kande af
»nunnans»
spridning.
(Forts.)*

Herr Hasselrot: På sätt den siste ärade talaren yttrade och såsom lagutskottet också framhållit, är det alldeles gifvet, att det mest effektiva sätt, man kan tänka sig att motverka den skada, som åstadkommes af insekten »nunnan», vore den åtgärd, som han ifrågasatt, nemligen att hugga ned de af insekten angripna skogsbestånden. Men det förefaller, som om en sådan åtgärd, särskildt då, i händelse skogsegaren icke godvilligt går in på att skogen nedhugges, man skulle begagna sig af expropriationsförfarandet, vore väl våldsamt och icke utom i nödfall borde tillgripas. Jag är också förvissad, att de utgifter, som skulle vara förenade med en sådan åtgärd, säkerligen skulle blifva betydligt större än motionären antagit och sökt göra sannolikt. Nu är emellertid förhållandet det, att det finnes ett annat sätt att motverka skadegörelse af denna insekt, hvilket blifvit försökt i andra länder och äfvenledes i vårt land med åtminstone relativt godt resultat, nemligen den s. k. limningen af den angripna skogen, och då synes det mig icke lämpligt och riktigt att lemna detta sätt och öfvergå till ett annat, förrän det visat sig, att det nu påbörjade, hvartill Riksdagen lemnat stora anslag, är olämpligt eller icke effektivt. *Om och när* så blir förhållandet, är jag förvissad, att regeringen kommer in med förslag till de lagbestämmelser, som äro erforderliga för den skadegörande insektens utrotande. Under sådana förhållanden har utskottet icke ansett sig kunna göra annat än afstyrka motionen, och får jag vördsamt yrka bifall till utskottets hemställan.

Efter härmed slutad öfverläggning gjordes i enlighet med derunder förekomna yrkanden propositioner, först på bifall till hvad utskottet i föreliggande utlåtande hemställt samt vidare derpå, att kammaren, med afslag å utskottets hemställan, skulle bifalla den i ämnet väckta motionen, och förklarades den förra propositionen, hvilken upprepades, vara med öfvervägande ja besvarad.

Vid förnyad föredragning af lagutskottets den 20 och 22 i denna månad bordlagda utlåtanden:

n:o 14, i anledning af väckt motion om tillägg till 86 § utskönningslagen;

n:o 15, i anledning af väckt motion angående ändring af 117 § skiftesstadgan; samt

n:o 16, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af §§ 3, 4 och 5 i stängselförordningen,

biföll kammaren hvad utskottet i dessa utlåtanden hemstält.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag

dels till Riksdagens skrifvelse, n:o 8, till Konungen, angående val af justitieombudsman och suppleant för honom,

dels ock till Riksdagens förordnanden:

n:o 9, för häradshöfdingen m. m. O. Berger att vara Riksdagens justitieombudsman, samt

n:o 10, för revisionssekreteraren m. m. C. E. Leijonmarck att vara Riksdagens justitieombudsmans suppleant.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet de under sammanträdet aflemnade kongl. propositionerna.

Justerades fyra protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af herr talmannen beslöts, att statsutskottets utlåtande n:o 10 skulle sättas främst på föredragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 1,05 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Tisdagen den 26 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m; och dess förhandlingar leddes af herr vice talmannen.

Herr statsrådet *Dyrssen* aflemnade Kongl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående ett andra ålderstillägg åt kammarskrifvaren vid flottans pensionskassa;

2:o) i anledning af underdånig ansökning om koncession å anläggning af jernväg från Kiruna station vid statsbanan mellan Gellivare och riksgränsen till Svappavaara i Norrbottens län; samt

3:o) angående upplåtelse till Stockholms stad af ett jordområde från förra häradshöfdingebostället Lindhof n:is 1, 2, 3 och 4 i Stockholms län.

Justerades protokollet för den 19 i denna månad.

Upplästes ett inlemnadt läkareintyg af följande lydelse:

Att ledamoten af Riksdagens Första kammare herr *W. Wallén* är af influenza epidem. förhindrad att bevista Riksdagens sammanträden, intygar

Stockholm den 25 febr. 1901.

C. Häggström.

Läkare.

Anmälades och bordlades bankoutskottets memorial n:o 6, angående afskrifning af osäkra fordringar vid riksbankens afdelningskontor i Göteborg, Malmö, Karlstad, Luleå och Mariestad.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelser:

n:o 11, till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition

angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar;

n:o 12, till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående statsbidrag för utrotande af ollonborrar;

n:o 13, till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående beredande af lånemedel till fortsatt utveckling af statens telefonväsende; och

n:o 14, till fullmäktige i riksgäldskontoret, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående beredande af lånemedel till fortsatt utveckling af statens telefonväsende.

Upplästes och godkändes första särskilda utskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 15, till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående användande af det af 1900 års riksdag till anskaffning af fältartillerimateriel och ammunition för år 1901 afsatta belopp.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag

dels till Riksdagens skrivelser till Konungen,

n:o 16, angående val af tre fullmäktige i riksbanken och tre suppleanter för Riksdagens samtliga fullmäktige i nämnda verk; och

n:o 17, angående val af ordförande och två fullmäktige i riksgäldskontoret jemte tre suppleanter för samtliga fullmäktige i nämnda verk;

dels och till Riksdagens förordnanden:

n:o 18, för tre fullmäktige i riksbanken:

n:o 19, för tre suppleanter för Riksdagens fullmäktige i riksbanken;

n:o 20, för ordförande och två fullmäktige i riksgäldskontoret, och

n:o 21, för tre suppleanter för fullmäktige i riksgäldskontoret.

Vid föredragning af ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag, n:o 121, med delgifning af nämnda kammares beslut öfver dess tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2 med anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående lag om desinfektion af qvarlåtenskapen efter i lungsot afliden person, beslöt Första Kammaren hänvisa detta ärende till sitt tillfälliga utskott n:o 2.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran statsutskottets den 23 innevarande månad bordlagda utlåtande n:o 10.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet de under sammanträdet aflemnade kongl. propositionerna.

Justerades fem protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af herr vice talmannen beslöts, att bankoutskottets memorial n:o 6 skulle sättas främst på föredragningslistan till morgondagens sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 2,44 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.
